

**SOCIALISTISCHE ARBEIDERS RADIO OM-
ROEP VOOR VLAANDEREN (SAROV)**, ge-
sticht op 14 juli 1929 door een samenbundeling
van drie groepen van radioamateurs (Antwerpen-
Gent-Menen), die zich reeds enkele jaren bezig-
hielden met het organiseren van cursussen voor
het bouwen van radiotoestellen.

Het vorig jaar (12 mei 1928) was de Antwerpse

groep reeds begonnen met Vlaamse radio-uitzendingen. De eerste uitzending gebeurde in samenwerking met de VARA (Vereniging voor Arbeiders Radio Amateurs) in Nederland en wel over de zender Hilversum, omdat in België Radio Belgique, die uitsluitend Franse uitzendingen verzorgde, op 17 januari 1928 geweigerd had zendtijd te verkopen aan de socialistische vereniging van Antwerpen. Het programma van de uitzending over Hilversum was Vlaams en de sprekers waren Camille Huysmans en Eduard van Eyndonck. Deze test maakte een zeer gunstige indruk bij de Vlaamse luisteraars. Het was tevens een pressiemiddel dat tot gevolg had dat bij nieuwe onderhandelingen met Radio Belgique deze bereid gevonden werd om elke maand twee uren zendtijd te verkopen aan de socialistische radiovereniging van Antwerpen. De eerste Vlaams-socialistische uitzending in België vond dan plaats op 20 december 1928, de tweede op 31 januari 1929 en de derde op 26 februari 1929.

Intussen hadden de radioverenigingen op 10 maart 1929 besloten samen te werken en naar het voorbeeld van de VARA socialistische uitzendingen te organiseren onder de naam SAROV. Onder die naam is de eerste uitzending op 10 april 1929 de ether ingegaan.

Op 14 juli 1929 werd SAROV officieel te Gent gesticht. Artikel 2 van de statuten vermeldde: „SAROV heeft voor doel de radiouitzendingen voor arbeiders te bevorderen, met het inzicht in de culturele noden van het Vlaamse volk te voorzien en dit te doen op een wijze die aan de moderne arbeidersbewegingen in België en in haar internationale vertakkingen bevorderlijk is”. Dit was meteen een voorbeeld van culturele zelfstandigheid in het Belgisch bestel. Van 8 oktober 1929 af werd een begin gemaakt met de wekelijkse uitzendingen. Intussen was er van katholieke zijde begonnen met een beweging voor eigen uitzendingen door het bouwen van een eigen zendstation te Veltem. Door een officiële schikking werden van 15 oktober 1929 af ook de uitzendingen van SAROV over die zender op een golflengte van 339 m gedaan.

Het parlement had zich eveneens met het vraagstuk der radiouitzendingen beziggehouden en op 18 juni 1930 werd het NIR (Nationaal Instituut voor Radio-omroep) gesticht. Daarbij werden de omroeporganisaties SAROV en KVRO (Katholieke Vlaamsche Radio Omroep) in facto als zodanig erkend. Artikelen 2 en 3 van de wet bepaalden: „Te dien einde zal het Instituut namelijk beroep doen op de inrichtingen, groeperingen of personen die door hun mededelingen bij het publiek belangstelling kunnen wekken”. Toen werden naast SAROV en KVRO ook nog Librado en Vlanara gesticht, respectievelijk door de liberale partij en de Vlaams-nationale beweging. Om hun belangen te beveiligen hebben allen een verbond gesticht en samen beschikten ze over viertiende van de beschikbare zendtijd. Sindsdien heeft SAROV - en dit tot het uitbreken van de vijandelijkheden in 1940 - iedere dinsdag uitzendingen verzorgd over de zender van het NIR met de middelen waarover het Instituut beschikte. De grote bijval van SAROV bleek uit het feit dat tienduizenden luisteraars bereid zijn gevonden om behalve de verplichte radiobelasting aan de staat ook nog vrijwillig een bijdrage te betalen aan SAROV om de socialis-

tische uitzendingen in stand te houden. Het waren vooral de luisterspelen en het kinderuurtje van Moeder SAROV die deze populariteit bezorgden. Een der hoogtepunten van de SAROV-uitzendingen is wel de Guldensporenviering die SAROV in samenwerking met de Belgische Werkliedenpartij te Kortrijk organiseerde (1938), waarvan de muzikale leiding berustte bij Jan Broeckx, Karel Candaël en Jef van Hoof en waar als redenaars optraden: Hendrik de Man, Paul Henri Spaak en Herman Vos. Dit feest is uitgegroeid tot een mas-sabetoging.

Sedert 1 oktober 1929 gaf SAROV een maandblad uit voor zijn leden, dat op 17 september 1931 vervangen werd door een weekblad met de radio-programma's, uitgegeven in samenwerking met Het Licht te Gent.

Zo is het met SAROV gegaan tot zijn laatste uitzending op 7 mei 1940, nadat hij nog op 1 mei 1940 uit het Sportpaleis te Antwerpen een programma had uitgezonden, gewijd aan de vrede en gericht tegen de oorlog. Dat ook de regering omroepverenigingen als SAROV ernstig nam, is op te maken uit het feit dat hun uitzendingen hebben geduurd tot de vijand het land binnenviel. Op 10 juni 1940 werden de kantoren van SAROV door de bezetter leeggehaald en gingen alle documenten en bezittingen verloren. Na de oorlog werd er een nieuwe wet gemaakt voor de radiouitzendingen.

JAN BAGHUS